

**ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ,
ОБМЕЖЕНЬ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ ПРИ
ДИТЯЧОМУ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ**

**APPLICATION OF THE INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF
FUNCTIONING, RESTRICTION OF LIFE AND HEALTH OF CHILDREN AND
ADOLESCENTS WITH CEREBRAL PALSY**

Петренко А.В.

*Науковий керівник- кандидат педагогічних наук, доцент, Таможанська Г.В.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.*

Анотація: У роботі було розглянуто використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП) при дитячому церебральному паралічі, проаналізовано особливості її використання.

Ключові слова: Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП), дитячий церебральний параліч (ДЦП), реабілітація, функціонування.

Abstract: The scientific work considered the use of the International Classification of Functioning, Restriction of Life and Health of Children and Adolescents (ICF-DP) in cerebral palsy, analyzed the features of its use.

Key words: the International Classification of Functioning, Restriction of Life and Health of Children and Adolescents (ICF-DP, cerebral palsy, rehabilitation, functioning.

Вступ. За даними Центру медичної статистики МОЗ України (2017 р) переважну кількість усіх дітей з інвалідністю до 16 років становлять діти з патологією нервової системи (21,5 %). Провідне місце в структурі органічних патологій нервової системи посідають діти із церебральним паралічем. Рівень захворюваності дитячого церебрального паралічу в Україні становить 2,59 проміле (2,59 на 1000 дітей). Згідно світової практики, коефіцієнт більше 2,5 проміле є показником низького медичного забезпечення в державі, коефіцієнт менше 2,5 проміле свідчить про відносно непогані можливості медицини. Понад 70 % дітей із церебральним паралічем характеризуються важкою інвалідністю [8].

Мета дослідження. Розглянути застосування та ефективність Міжнародної

класифікації функціонування при роботі з дітьми, в яких діагностовано різні форми дитячого церебрального паралічу (ДЦП); проаналізувати актуальність використання Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП); ознайомитися з розділами МКФ-ДП та її особливостями в сфері фізичної терапії.

Матеріали та методи. Аналіз науково-методичної літератури застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП); вивчення та узагальнення її розділів; особливостей використання МКФ-ДП при дитячому церебральному паралічі (ДЦП) в реабілітації.

Отримані результати. Дитячий церебральний параліч або ДЦП – це стан, незворотних та непрогресуючих розладів рухів і постави, що приводять до обмеження самостійного переміщення тіла, і виникли внаслідок пошкодження головного мозку плода або новонародженого.

Головним проявом дитячого церебрального паралічу у всіх випадках є рухові порушення, що проявляються в період розвитку дитини (особливо беруться до уваги такі важливі навички, як вміння тримати голову, перевертатись зі спини на живіт, сидіти, повзати, стояти та ходити).

До функціональних симптомів також можна віднести:

- Зміни м'язового тону: від повного розслаблення до сильного напруження;
- Сильне напруження м'язів + підвищені рефлеksi (спастика) - часто у вигляді вигинання тіла дитини в один бік, асиметричне положення кінцівок;
- Порушення координації рухів (атаксія);
- Повільні, гнучкі рухи (атетоз);
- Тремор або неконтрольовані безладні рухи [4].

Також моторні порушення часто поєднуються з сенсорними розладами (наприклад, зі зниженням зору, слуху, тактильних відчуттів); розладами смоктання, ковтання, слинотеча; затримка у розвитку мови та розумового розвитку.

Так як при церебральному паралічі можуть вражатись всі системи організму, одним із головних принципів в лікуванні цього захворювання є принцип мультидисциплінарної команди.

Мультидисциплінарна команда – це група фахівців різних спеціальностей, які надають реабілітаційні послуги особі, яка їх потребує, для забезпечення відновлення або компенсації наявних обмежень життєдіяльності.

Для досягнення більш якісних та ефективних результатів, для більшого розуміння між спеціалістами була створена Міжнародна класифікація функціонування, обмеження

життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП). МКФ – це уніфікована та стандартизована мова та схеми опису станів здоров'я та станів, пов'язаних із здоров'ям.

Сам клінічний діагноз, який наприклад звучить так – дитячий церебральний параліч: спастичний правосторонній геміпарез, нічого не розповідає нам про функціональні можливості дитини, а це дуже важливо. Міжнародна класифікація функціонування зосереджує увагу не на самому діагнозі захворювання, тому що клінічний діагноз більш важливий для визначення патогенезу та прогнозу, а на порушенні структур та функцій в організмі.

За допомогою МКФ-ДП можна уніфікувати визначення індивідуального профілю функціонування дитини з урахуванням середовища і особистих факторів, а також оцінювати динаміку порушень здоров'я дитини в процесі реабілітації.

Класифікація сформована за ієрархічним принципом і систематизована в двох розділах («Функціонування та Обмеження життєдіяльності» і «Контекстуальні фактори»). Кожна частина складається з двох складових. Розділ «Функціонування та Обмеження життєдіяльності» включає компоненти «функції і структура організму» та «активність і участь». До складових розділу «Контекстуальні фактори» відносяться «чинники навколишнього середовища» і «особистісні фактори» [5].

Кожен компонент МКФ складається з специфічних доменів, всередині яких знаходяться відповідні категорії, є одиницею класифікації. МКФ дозволяє визначити профіль функціонування і обмежень життєдіяльності конкретної дитини з використанням буквено-цифровий системи, що включає букви - «b, s, d, e» і числовий код. Виразність порушень, а також їх динаміку можна оцінити за допомогою визначників (Кваліфікаторів). Визначник має 5 рівнів від «0» - немає проблем (0-4%), до «4» абсолютні проблеми (96-100%) [5].

Ця система розподілу класифікації дає змогу проаналізувати щоденну діяльність дитини та визначити її функціональні можливості. Інформація, яку ми отримуємо, використовуючи МКФ-ДП сприяє визначенню на скільки можна покращити можливості пацієнта та на скільки можна змінити середовище для покращення продуктивності дитини.

Висновки. Реабілітація дітей з дитячим церебральним паралічем вимагає системного мультидисциплінарного та сучасного підходу і правильної динамічної оцінки результатів. Для опису і виміру ступеня порушень здоров'я у дітей з ДЦП використовується Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності і здоров'я.

Міжнародна класифікація функціонування широко використовується в Україні при створенні реабілітаційної програми дітям з дитячим церебральним паралічем, оскільки дає можливість визначити:

1. Рівень функціонування дитини ще до початку реабілітаційних заходів.

2. Цілі реабілітації. Правильно поставлені цілі дозволяють підібрати ефективні підходи у виборі втручань, які фізичний терапевт буде проводити щодо дитини.

3. Оцінку отриманих результатів та ефективність застосованих втручань.

МКФ - це класифікація, яка закладена в основу побудови будь-якої

програми реабілітації. Вона є базовим інструментом, що забезпечує уніфікований підхід до реабілітації та надає можливість єдиними кодами класифікувати обмеження життєвих функцій дитини при ДЦП.

Список літератури:

1. Петренко А.В., Таможанська Г.В., Кобзіна М.П. (2020). Використання сучасних методів оцінки великих моторних функцій у дітей зі спастичними формами церебрального паралічу у практиці фізичного терапевта. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології, 5(4), 49-52.

2. Мятига О., Таможанська Г., Улаєва Л. Комплексное применени средств физической терапии при детском церебральном параличе. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2019; 8 (27): 296-304.

3. <https://moz.gov.ua/mkf>

4. <https://naiu.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/Pravo-na-reabilitatsiyu.-Vypusk-3.pdf>

5. <https://vvmr.ru/upload/iblock/6b4/6bf14.pdf>

6. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

7. <https://dobroserdie.com/news/v-edenie-rebenka-s-dtsp-multidistsiplinarnaya-komanda-monitoring-sostoyaniya/>

8. https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/10352/1/LiannoI_Solovei.pdf

Відомості про авторів / Information about the Authors

Петренко Анастасія Вікторівна, студентка 2 курсу Національного фармацевтичного університету, м. Харків, Україна

Petrenko Anastasia, student of the National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine

ORCID 0000-0001-9616-5616

e-mail: nastya57574@gmail.com